

بسم الله الرحمن الرحيم

عاقل ترین و داناترین مردم، پرهیزگارتترین شان است!

(ترجمه)

«عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ، أَنَّ عَمْرَ، وَأَبَا هُرَيْرَةَ، وَأَبِي بِنَ كَعْبٍ دَخَلُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَعْلَمُ النَّاسِ؟ قَالَ: «الْعَاقِلُ» قَالُوا: فَمَنْ أَعْْبَدُ النَّاسِ؟ قَالَ: «الْعَاقِلُ»، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَيْسَ الْعَاقِلُ مَنْ تَمَّتْ مُرُوءَتُهُ وَظَهَرَتْ فَصَاحَتُهُ وَجَادَتْ كَفُّهُ وَعَظُمَتْ مَنَزِلَتُهُ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ﴿وَإِنْ كُلُّ ذَلِكَ لَمَّا مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ﴾ [زخرف: 35] وَإِنَّ الْعَاقِلَ الْمُتَّقِيَ وَإِنْ كَانَ فِي الدُّنْيَا حَسْبًا فَصِيًّا دُنْيَا»

(رواه مسند الحارث = بغية الباحث عن زوائد مسند الحارث: 810 / 2)

ترجمه: سعید بن مسیب روایتی را نقل کرده که عمر، ابوهریره و ابی بن کعب (رضی الله عنهم) نزد رسول الله (صلی الله علیه وسلم) داخل شدند، گفتند: یا رسول الله! داناترین مردم کیست؟ پیامبر (صلی الله علیه وسلم) فرمودند: شخصی که عاقل باشد. گفتند: عابدترین مردم کیست؟ فرمودند: شخصی که عاقل باشد. گفتند: افضل ترین مردم کیست؟ فرمودند: شخصی که عاقل باشد. گفتند: یا رسول الله! آیا کسی که مردانگی را تمام کرده است، کسی که فصاحت/اش ظاهر است، کسی که از جایگاه بلندی برخوردار است، عاقل نیست؟ پیامبر (صلی الله علیه وسلم) فرمودند: «ولی تمام اینها بهره زندگی دنیاست، و آخرت نزد پروردگارت از آن پرهیزگاران است!» بدون شک عاقل شخص متقی است؛ اگرچه در دنیا خسیس و حقیر بوده یعنی دست کم گرفته شود.

برادران مسلمان! این دانائی و عقلی را که الله سبحانه و تعالی برای انسان عطاء نموده، او را به واسطه آن گرمای داشته و انسان را با آن از دیگر مخلوقات برتری داده است، این عقل اسباب و وسیله فهم و درک حق بوده و کسی که این اسباب نزدش صحیح باشد، وی را عاقل مسمی کرده اند.

حدیث مبارک هم کسی را عاقل گفته است که حقیقت عقل را دارا باشد؛ لذا عاقل به نزد صحابه و عاقلی که پیامبر صلی الله علیه وسلم از آن توصیف می کند، متفاوت می باشند؛ زیرا عاقلی که اصحاب وصف نموده اند: آن نوع عاقلی است که تکالیف شرعی را ادا نموده و تصرفات خویش را مطابق به آن تنظیم می کند، که وی شخص کریم، صاحب رأی و مروت می باشد؛ لیکن عاقل به وصفی که پیامبر صلی الله علیه وسلم بیان نموده است، آن متقی است که در نهان و آشکار خود را از عذاب الهی وقایه کند؛ یعنی کسی که دید اخروی و طلب آخرت داشته باشد و سعی در رسیدن به رضای الله عزوجل نماید؛ اما صاحب مال و جاه و رأی و متاع؛ اگرچه وی نیز عاقل باشد؛ ولی به وصفی که پیامبر صلی الله علیه وسلم بیان نموده است، آراسته نمی باشد؛ اگرچه وصف صحابه برای عاقل ترجیح و نظری است که در وی موجود است؛ مگر بازهم وصف و رأی رسول الله صلی الله علیه وسلم ارجح و به صواب نزدیک می باشد.

والسلام علی من تبع الهدی!